

नामांक

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--

136051

No. of Questions – 20

No. of Printed Pages – 8

VU-92-Vastu Vigyan

वास्तु विज्ञानम्

वरिष्ठ उपाध्याय परीक्षा, 2022

समय : 2 घण्टे 45 मिनट

पूर्णांक : 56

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः

- (1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामाङ्काः अनिवार्यतः लेख्याः ।
- (2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।
- (3) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराण्युत्तरपुस्तिकायामेव लेखनीयानि ।
- (4) एकस्य प्रश्नस्य सर्वे भागाः एकत्र एव लेखनीया ।
- (5) सर्वे प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन उत्तरणीयाः ।

VU-92-Vastu Vigyan

[Turn over

खण्ड "अ"
(वस्तुनिष्ठ प्रश्नाः)

1. (i) गृहारंभे पूजा विधीयते - 1
 (अ) इन्द्रस्य (ब) भौमस्य
 (स) शुक्रस्य (द) वास्तुपुरुषस्य
- (ii) चैत्रादिमासाः भवन्ति - 1
 (अ) 12 (ब) 8
 (स) 10 (द) 9
- (iii) फाल्गुनमासस्य पूर्णिमायां आयोज्यते - 1
 (अ) पोंगलः (ब) दीपावली
 (स) होलिकोत्सवः (द) जन्माष्टमी
- (iv) युगानि सन्ति - 1
 (अ) षट् (ब) अष्टौ
 (स) नव (द) चत्वारि
- (v) वर्तमानयुगं अस्ति - 1
 (अ) कलियुगं (ब) सतयुगं
 (स) त्रेतायुगं (द) द्वापरयुगं

- (vi) पुराणानि सन्ति - 1
- (अ) द्वादश (ब) अष्टादश
(स) पञ्चदश (द) षोडश
- (vii) पृथुभयभ्रान्तापृथ्वी अभवत् - 1
- (अ) गौरूपा (ब) सिंहरूपा
(स) अश्वरूपा (द) मनुष्यरूपा
- (viii) ग्रहाः सन्ति - 1
- (अ) दश (ब) एकादश
(स) नव (द) द्वादश
- (ix) “ॐ अपवित्रः पवित्रो _____” इत्यनेन क्रियते - 1
- (अ) शरीरप्रोक्षणम् (ब) पूजा
(स) गृहारंभः (द) हवनं

(रिक्तस्थानं प्रपूरयत)

2. (i) वास्तुपुरुषं _____ कल्पितवान् । 1
- (ii) पुरात्रेतायुगे ह्यासीन् _____ व्यवस्थितम् । 1
- (iii) सुखंधनानि ऋद्धिश्च _____ सर्वदा नृणाम् । 1
- (iv) ॐ पुनन्तु मा देवजनाः _____ मनसाधियः । 1

(अतिलघूत्तरात्मक प्रश्नाः)

3. (i) कृत्युगस्यारंभे कः पुरुषः समुत्पन्नः ? 1
- (ii) पर्णकुटीर निर्माणे कीदृशं पुण्यं प्राप्यते ? 1
- (iii) राशयः कति भवन्ति ? 1
- (iv) जम्बूद्वीपे कति देशाः (राष्ट्राः) सन्ति ? 1
- (v) भयाक्रान्ता पृथ्वी कं उवाच ? 1
- (vi) विघ्नहर्ता कः ? 1
- (vii) “ॐ स्योना पृथिवि _____” इत्यनेन कस्य पूजा क्रियते ? 1
- (viii) “अ” वर्गस्य स्वामी कः अस्ति ? 1

खण्ड “ब”

लघूत्तरात्मक प्रश्नाः

(50 शब्देषु उत्तरं लिखत)

4. के शुभ ग्रहाः ? 1½
5. श्वेतवर्णा भूमेः नाम किम् ? 1½

VU-92-Vastu Vigyan

6. क्षत्रियाभूमिः कीदृशी भवति ? 1½
7. वर्णा कति भवन्ति ? नामानि लेख्यानि । 1½
8. गृहेषु पूजास्थानं कस्यां दिशायां भवेत् ? 1½
9. वास्तुपुरुषस्य उत्पत्तिः कस्मिन् युगे अभवत् ? 1½
10. विश्वकर्मणः कति पुत्राः आसन् ? नामानि लिखत । 1½
11. कानि पञ्चतत्वानि ? नामानि लिखत । 1½
12. सर्वमांगलिककार्येषु आदौ कस्य पूजा विधीयते ? 1½
13. स्वस्तितिलकमंत्रं लिखत । 1½
14. “ॐ श्रीश्चते लक्ष्मीश्च _____” एतद् मन्त्रं प्रपूर्यताम् । 1½
15. नन्दातिथयः लेख्याः । 1½

[Turn over

खण्ड "स"

"दीर्घउत्तरीय प्रश्नाः"

(100 शब्देषु उत्तरं लिखत)

16. वापी-कूप-तडागादिनां जीर्णोद्धार फलं लेखनीयम् । 3
अथवा
काकिणीविचारः लेख्यः ।
17. ब्रह्मणः सृष्टिर्विषये लेख्या । 3
अथवा
पञ्चभूतानामाविर्भावः कथमभूत् ? सश्लोकं लेखनीयम् ।
18. शिखाबन्धनमन्त्रं लिखत । 3
अथवा
"ॐ तम्पत्नीभिरनुगच्छेम _____" एतत् मन्त्रं प्रपूर्यताम् ।

खण्ड "द"

"निबन्धात्मक प्रश्नाः"

(250 शब्देषु उत्तरं लिखत)

19. रामदैवज्ञमतेनग्रामवासविचारः सश्लोकं वर्णनीयः । 4
अथवा
वर्गादिज्ञानम् सचक्रं सश्लोकञ्च लेखनीयम् ।

20. "गौरी पद्माशचीमेधा _____" एतत् श्लोकं प्रपूर्य षोडशमातृणां नामानि लिखत ।

4

अथवा

कलशे जलनिक्षेपमन्त्रं लिखत ।

DO NOT WRITE ANYTHING HERE

